

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift för år 1993

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att de som står i arbets- eller tjänsteförhållande eller i något annat anställningsförhållande skall delta i kostnaderna för utkomstskyddet för arbetslösa 1993 med en arbetslöshetsförsäkringsavgift, som 1993 på årsnivå uppgår till 0,2 % av den lön som är underkastad förskottsuppbörd.

Propositionen utgör en del av det inkomstpolitiska avtalet för 1993. Propositionen ansluter sig också till budgetpropositionen för 1993 och avses bli behandlad i samband med den.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 1993 och gälla till utgången av 1993.

MOTIVERING

1. Nuläget och de föreslagna ändringarna

Som en del av det inkomstpolitiska avtalet för 1993 har regeringen och löntagarnas centralorganisationer i det protokoll som är daterat den 25 november 1992 avtalat om en löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgift på 0,2 % på årsnivå för 1993. Arbetslöshetsförsäkringsavgiften skall användas för att minska statsandelen för arbetslöshetsdagpenningar enligt 25 § 1 mom. lagen om arbetslöshetskassor, dock så att 60 milj. mk av intäkten av avgiften används för den utjämning av medlemsavgifterna till arbetslöshetskassorna som avses i 19 a § lagen om arbetslöshetskassor (603/84). En löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift skall i sin helhet vara avdragbar i beskattningen.

I nuläget är statens finansieringsandel av utgifterna för dagpenning i form av förtjänstskydd inom utkomstskyddet för arbetslösa 47,5 %, arbetsgivarnas 47 % och kassamedlemmarnas 5,5 %. Genom propositionen ändras inte finansieringsandelarna av utkomstskyddet för arbetslösa, men den del av intäkten av löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgift som

överstiger 60 milj. mk skall användas för att minska statens finansieringsandel.

Enligt förslaget skall de som står i arbets- eller tjänsteförhållande eller i något annat anställningsförhållande och för vilka arbetsgivaren har ordnat olycksfallsskydd enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/48) 1993 delta i kostnaderna för utkomstskyddet för arbetslösa med en löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift, som skall uppgå till 0,2 % av löntagarens i 4 § lagen om förskottsuppbörd (418/59) avsedda lön, av löneinkomst enligt 54 § lagen om skatt på inkomst och förmögenhet (1240/88) samt av lön enligt 4 § lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet (627/78).

Arbetsgivaren skall innehålla löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift av de inkomster som nämns ovan i samband med löneutbetalningen till den som är anställd hos honom. Utgångspunkten är att avgiften skall uppbäras i samband med varje löneutbetalning. De försäkringsanstalter som avses i 29 § lagen om olycksfallsförsäkring uppbär hos arbetsgivaren de arbetslöshetsförsäkringsavgifter som denne har innehållit av arbetstagnarnas löner samtidigt

som de uppbär arbetslöshetsförsäkringspremier enligt 33 § lagen om arbetslöshetskassor. Då sistnämnda premie inte uppbärs för statsanställda, skall statskontoret uppbära löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgift hos arbetsgivarna. I de föreskrifter som social- och hälsovårdsministeriet meddelar med stöd av den föreslagna lagen skall nämnas det minibelopp som skall uppbäras.

Löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift skall redovisas till den centralkassa för arbetslöshetskassorna som nämns i 29 § lagen om arbetslöshetskassor. De föreskrifter som social- och hälsovårdsministeriet meddelar med stöd av den föreslagna lagen kommer att innehålla bestämmelser om redovisningssättet både för försäkringsanstaltens och statskontorets del.

Löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift skall användas för att minska statsandelen enligt 25 § 1 mom. lagen om arbetslöshetskassor. Enligt det nämnda lagrummet är statsandelen 47,5 % av de dagpenningar som arbetslöshetskassan har utbetalt och social- och hälsovårdsministeriet godkänt. Enligt 28 § lagen om arbetslöshetskassor betalas till en arbetslöshetskassa på ansökan månatligen ett tillräckligt stort förskott på statsandelen så att förskottens belopp motsvarar det belopp som det beräknas att staten det året skall betala. Enligt förslaget skall social- och hälsovårdsministeriet ha rätt att debitera ett konto som centralkassan för arbetslöshetskassorna har öppnat för detta ändamål då ministeriet förmedlar arbetslöshetsförsäkringsavgifterna till arbetslöshetskassorna i samband med statsandelen enligt 25 § 1 mom. lagen om arbetslöshetskassor, samtidigt som det minskar statsandelen på motsvarande sätt.

Enligt 19 a § lagen om arbetslöshetskassor kan staten i syfte att utjämna arbetslöshetsbördan inom olika branscher betala utjämning av medlemsavgifterna enligt de anslag som i statsbudgeten har anvisats för ändamålet till de arbetslöshetskassor vilkas utgifter för arbetslöshetsdagpenningar under det föregående året har överskridit de genomsnittliga dagpenning-utgifterna med 75 %. I budgetpropositionen för 1993 har inte anvisats något anslag för detta ändamål. I 22 § lagen om arbetslöshetskassor stadgas att om brist i en kassa inte kan täckas med utjämningsfondens medel eller med medel ur den stödkassa som avses i lagens 21 § 1 mom., täcks bristen genom en tilläggsandel som beviljas kassan av statens medel. Vid de

ovan nämnda förhandlingarna mellan regeringen och löntagarnas centralorganisationer var parterna ense om att en del av intäkten av löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift används för en ovan nämnd utjämning av medlemsavgifterna. Enligt förslaget skall 60 milj. mk av intäkten av löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift användas för ovan nämnda utjämning av medlemsavgifterna 1993, dock så att utjämnings- och medlemsavgifterna betalas till de arbetslöshetskassor vilkas utgifter för arbetslöshetsdagpenningar har överskridit de genomsnittliga dagpenning-utgifterna med 50 %. Närmare föreskrifter om användningen av intäkten av arbetslöshetsavgifterna för en utjämning av medlemsavgifterna meddelas av social- och hälsovårdsministeriet. Vid de ovan nämnda förhandlingarna diskuterades också frågan om en del av intäkten av arbetslöshetsförsäkringsavgiften skulle användas till täckande av statsandelen för 1993 års brist i arbetslöshetskassorna. Regeringen handlar så att bristen i arbetslöshetskassorna inte längre från och med räkenskapsåret 1993 täcks med en tilläggsandel som beviljas av statens medel.

Enligt förslaget skall en löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift vara avdragbar i beskattningen.

De kostnader som uppbörden och redovisningen av löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift medför för olycksfallsförsäkringssystemet skall ersättas med medel av intäkten av löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift så som bestäms i de föreskrifter som social- och hälsovårdsministeriet meddelar med stöd av den föreslagna lagen.

Om ändringssökande som gäller löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift skall i tillämpliga delar iakttas vad som i lagen om arbetslöshetskassor stadgas om arbetslöshetsförsäkringspremie.

Närmare föreskrifter om tillämpningen av lagen meddelas av social- och hälsovårdsministeriet.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgift beräknas inbringa 435 milj. mk. Statens andel av utgifterna för arbetslöshetsdagpenningens förtjänstskydd minskar med drygt 370 milj. mk och 60 milj. mk skall användas för utjämning

av medlemsavgifterna till arbetslöshetskassorna enligt 19 a § lagen om arbetslöshetskassor.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1993 och gälla till utgången av 1993. Avsikten är att lagen skall tillämpas på lön som betalas efter den 1 januari 1993 medan lagen är i kraft. Då avgiften av tekniska skäl inte på alla håll kan uppbäras i samband med den första löneutbetalningen, kommer det i de föreskrifter som social- och hälsovårdsministeriet meddelar med stöd av lagen att bestämmas på vilket sätt avgiften kan uppbäras retroaktivt också i samband med senare löneutbetalningar.

4. Lagstiftningsordning

Kännetecknande för skatter kan anses vara att för den som blir föremål för beskattningen stadgas en avgift, som används för täckande av statens utgifter för ändamål som inte fastställts på förhand. Då löntagarnas arbetslöshetsförsäkringsavgift minskar statens ansvar för finansieringen av utgifterna för arbetslöshetsdagpenningarna, kan avgiften betraktas som en avgift av skattenatur.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift för år 1993

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Utan hinder av vad som stadgas i någon annan lag deltar de som står i arbets- eller tjänsteförhållande eller i något annat anställningsförhållande och för vilka arbetsgivaren har ordnat olycksfallsskydd enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/48) 1993 i kostnaderna för utkomstskyddet för arbetslösa med en löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift.

2 §

En löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift är 0,2 procent av hans i 4 § lagen om förskotts-
uppbörd (418/59) avsedda lön, av löneinkomst enligt 54 § lagen om skatt på inkomst och förmögenhet (1240/88) samt av lön enligt 4 § lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet (627/78).

3 §

Arbetsgivaren innehåller löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift i samband med löneutbetalningen. De försäkringsanstalter som avses i 29 § lagen om olycksfallsförsäkring uppbär hos arbetsgivaren de arbetslöshetsförsäkringsavgifter som denne har innehållit av arbetstagnas löner samtidigt och med samma rättigheter som de uppbär arbetslöshetsförsäkrings-

premier enligt 33 § lagen om arbetslöshetskassor (603/84). Den statsanställda personalens avgifter uppbärs av statskontoret.

4 §

Löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift redovisas till den centralkassa för arbetslöshetskassorna som nämns i 29 § lagen om arbetslöshetskassor. Social- och hälsovårdsministeriet har rätt att debitera centralkassans för arbetslöshetskassorna konto då ministeriet förmedlar arbetslöshetsförsäkringsavgifterna till arbetslöshetskassorna i samband med statsandelen enligt 25 § 1 mom. lagen om arbetslöshetskassor, samtidigt som det minskar statsandelen på motsvarande sätt.

5 §

Av intäkten av löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift används 60 miljoner mark 1993 för utjämning av medlemsavgifter enligt 19 a § lagen om arbetslöshetskassor. Utjämningen av medlemsavgifterna betalas dock med avvikelse från 19 a § lagen om arbetslöshetskassor till de arbetslöshetskassor vilkas utgifter för arbetslöshetsdagpenningar under det föregående året

har överskridit de per kassamedlem beräknade genomsnittliga dagpenningsutgifterna med 50 procent.

6 §

Löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift är avdragbar i beskattningen så som stadgas i lagen om skatt på inkomst och förmögenhet.

7 §

De kostnader som uppbörden och redovisningen av löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift medför för olycksfallsförsäkringssystemet ersätts med medel av intäkten av löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift.

8 §

Om ändringssökande som gäller löntagares

arbetslöshetsförsäkringsavgift iakttas i tillämpliga delar vad som i lagen om arbetslöshetskassor stadgas om arbetslöshetsförsäkringspremie.

9 §

Närmare föreskrifter om tillämpningen av denna lag meddelas av social- och hälsovårdsministeriet.

10 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993 och gäller till och med den 31 december 1993.

Denna lag tillämpas på lön som betalas medan lagen är i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 4 december 1992

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Social- och hälsovårdsminister *Jorma Huuhtanen*